

Ekologisk produktion i Sverige – ideologi och marknad

20 januari 2016

Maria Dirke

Punkter

- Ekologiska Lantbrukarna
- Ekologisk produktion i Sverige
- Jordbrukspolitik, landsbygdsprogram
- Mål?
- Marknad eko
- Ekonomi – stannar mer pengar på gården?
- På gång just nu...

Ekologiska Lantbrukarna

- Novus 2012: "okända", "bra organisation"
- Strategi 2018, strategisk riktning:
  - *vi skapar direkt ekonomisk nytta för våra medlemmar genom unik kompetens inom marknad- och företagsutveckling, samt påverkan på regelverk och jordbrukspolitik*
- 1400 medlemmar, 21 distrikt

Ekomarknaden 7,5 % efter 30 år!

- 5 190 lantbrukare med certifierad areal (omställd eller under omställning) ekologisk produktion 2014. 6 729 med miljöersättning eko
- Efterfrågan på marknaden 2014 utan motsvarighet (+38%) och trenden håller i sig!
- Den ekologiska *omställningen* har minskat sedan 2010. Arealen oförändrad 2013-2014 ca 500 000 ha.

Mål för ekologisk produktion inom två landsbygdsprogram

Ekologisk produktion	LBP 2007-2013	LBP 2014-2020
Mål, areal	700 000 ha	395 000 ha
Mål areal omställning		25 000 ha
Totalt		420 000 ha
Inklusive ökad satsning, omräknat		442 000 ha

Ekologisk produktion i Sverige

- En tredjedel av ekoarealen ligger i Östergötland, Västra Götaland och Värmland
- Ett av de få länen som ökade sin omläggning till eko under 2014 var Skåne
- Under 2015 ökade intresset återigen för omläggning. Framför allt unga lantbrukare är intresserade. Orsak: priserna rör sig uppåt och landsbygdsprogrammet är beslutat.

Marknadsläget eko

- Kvartalsrapport (Q2) 2015:
  - Axfood + 47,8 procent (Hemköp 53,6)
  - Bergendahls + 60 procent
  - Coop + 40 procent
  - Ica + 58 procent
- Mat + hälsa + hållbarhet → ekologiskt och svenskt!!
- Livsmedelsföretagen, LI:
  - 3 av 4: brist på råvara, 4 av 5 vill bredda ekosortimentet,
  - 1 av 10 vill helt byta ut konventionell råvara mot ekologisk

Mjök

- Brist på ekoråvara – mejerierna konkurrerar om volymerna
- Arla tydlig ekostrategi men lägst pris
- Inget stort intresse att ställa om
- Tappade volym och producenter 2015, vänds sannolikt 2016 och 2017

Nötkött

- Vart 5e nötkreatur är eko (285 700 st). Ökning med 58% sedan 2009
- I stort sett allt ekokött som säljs i Sverige är svenskt
- Marknaden signalerar ökad efterfrågan, på sina håll brist!
- Svenskt Butikkött 70% av marknaden – men fler börjar få upp ögonen för ekoaffären nötkött

Gris

- Totalt 33 000 ekologiska grisar 2014 –beräknas öka med 20 % under 2015
- 24 000 KRAV-grisar från ca 25 producenter, 10 000 EU-eko från 10 producenter
- Brist på gris – omläggning påbörjad som ger resultat 2017 och 2018 fullt ut

Spannmål, oljeväxter, proteingrödor

- Marknaden domineras av en stor aktör
- Brist på ekostrategi – låga priser
- Ökad efterfrågan på grynhavre, malkorn även oljeväxter
- Brist på ekologiskt foder, främst proteingrödor
- Mellangårdshandeln ökar, avgörande för foderförsörjningen
- Nylanseringar bröd på marknaden med svenskt spannmål

Grönsaker

- Stor efterfrågan på svenska ekologiska grönsaker
- Grönsaksodlingen har ökat med 190 ha, 20 %, de senaste tre åren, även ökat sortiment
- Befintliga som utökar och ett 30 tal nya producenter
- Intresse från restaurang och besöksnäring att odla själva

Kyckling och ägg

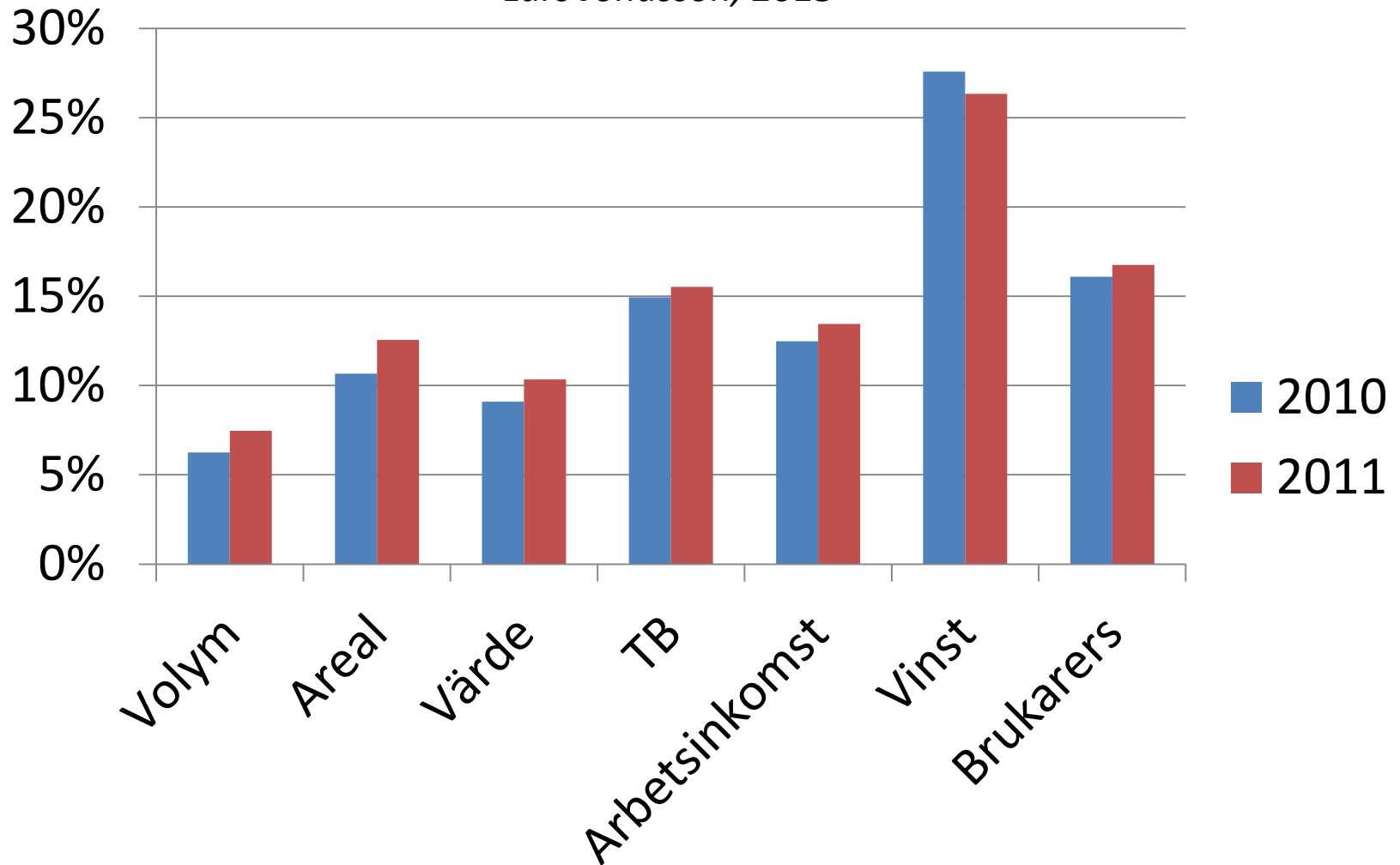
- KRAV-försäljningen 0,2% procent av total produktion
- Två aktörer Bosarpkyckling (5 producenter) och REKO-kyckling (4 producenter)
- Reko + 40 000 kycklingar 2015 men med årskapacitet på 200 000
- Konsumenterna värderar eko före svenskt vad gäller ägg, köper hellre importerade ekoägg än svenska konventionella
- Stor brist under en längre tid har resulterat i fler producenter men också import från Finland. Nu ingen import eller export.

Ekonomi

- Priserna påtagligt låga trots stark efterfrågan – en del högre priser under slutet av 2015 dock...
- Den relativa lönsamheten jämfört med konventionell produktion försämrats de senaste åren
- Enskilda produktionsgrenar visar inte bilden – se över hela produktionen!

Den ekologiska produktionens betydelse för svenskt jordbruk,

Lars Jonasson, 2013

På gång just nu

- Regelverk, återkommande översyn
- Jordbrukspolitik, livsmedelsstrategi (konkurrenskraftsutredningen) och införande av landsbygdsprogrammet
- Forskning, rådgivning och utbildning
- Driva det ekologiska lantbrukets utveckling på marknaden och inom lantbruket som helhet

Ord på vägen...

”Jag har aldrig tidigare träffat på ett område där så många människor har så starka uppfattningar på så lösa grunder – oavsett vem man företräder.” Per Wramner, utredare 2003

- Bilda er egen uppfattning!
- Var noga med fakta!
- Ni har roliga arbetsuppgifter som väntar på er! Ni är viktiga!
- www.ekolantbruk.se
- maria.dirke@ekolantbruk.se
- Lycka till!